

bolezenskim klicam. Zlasti klica tuberkuloze (jetike) se rada nahaja v pokvarjenem zraku. Ta klica se navadno vzpenja v zrak iz osušenega pljunka osebe, ki ima jetiko. Taka oseba je izkašljala svoje bolezenske klice v gorki, vlažni in stoječi zrak. Te klice pa najdejo navadno zarejalnice v pljučih osebe, oslabiljene po dihanju slabega zraka. Svež, gibajoči se zrak dela prave čudeže v uničevanju teh klic. Ravno tako čudotvorno okrepuje telo, da se more upirati bolezenskim klicam.

Svež zrak je zdravilo. More se jemati v velikih dozah, čim več tem bolje. Služi toliko kot zdravilno sredstvo, ki ne stane nič. Vsi se ga lahko poslužujemo. Zato naj delavske družine skrbе, da bodo njih stanovanja vedno prezračena, delavci sami pa naj ob svojih prostih urah gredo na svež zrak, mesto da hodijo zapravljat čas in denar v gostilne. Delavski otroci naj bodo čim več tem bolje na svežem zraku.

Gospodarstvo.

Ali je priporočati prodajo vina po alkoholnih stopinjah?

(Nadaljevanje in konec.)

Namen teh vrstic je torej izpodbijati nazor, da bi bilo pri nas umestno vinsko trgovanje po alkoholnih stopinjah. Vinsko ceno naj določa poleg drugih neizogibnih činiteljev okus vina; čim finejši okus ima, tem več je vredno brez ozira na vsebino alkohola. Četudi je za dober okus vina potrebna primerna količina alkohola, še s tem ni rečeno, da bi bilo najmočnejše vino najboljšo in zato največ vredno. Dostikrat je pri eni in isti vrsti okusnejše ono vino, ki je na alkoholu nekoliko slabejše, kajti pri prav močnih vinih prevladuje mnogokrat alkohol v taki meri, da prikrije popolnoma njih druge posebne dobrine. Okus vina je tem boljši, čim bolj se posamezne, fini okus vina povzročajoče snovi med seboj spopolnjujejo, ne pa, da ena druge prevladuje. Od tega medsebojnega izpopolnjevanja teh snovi je torej odvisna kakovost, oziroma vrednost vina, ne pa od eventualno prevladajočega alkohola.

Nikakor pa nočem s tem odrekovati Bernadotovemu vinometru njegove praktičnosti za približno določevanje vsebine alkohola, kajti to določiti je za kupca mnogokrat važno, posebno pri slabšem vinu, ker je stanovitnost vina odvisna tudi od vsebine alkohola; čim več ga vsebuje, tem stanovitnejše je.

Narodna cerkev je za vsak narod velikega pomena. To je uvidel Rastislav, ki se je hotel iznebiti nemških misijonarjev. Zakaj ti niso prinašali v njegovo deželo le krščanske vere, nego z vero obenem tudi nemško politično gospodstvo. Domača slovenska cerkev pa naj bila mogočen jez proti potujčevanju. Rastislavovi nasledniki tega niso uvideli. Posledica je bila, da so prišli pod nemško oblast.

Pri južnih Slovanih pa sta se vera in narodnost spojili v eno celoto. Slovensko bogoslужje je postalo bistveni del narodne zavestnosti. Učitelje vere so bili najboljši zaščitniki narodnosti.

Kolike važnosti je bilo to za južne Slovane, vidimo dobro iz dobe, ko so izgubili le-ti svojo državno samostalnost. V žalostnih časih tujega gospodstva so bili narodni duhovniki skoro edini vodniki bednega ljudstva. Ti so ga branili, tolažili, hranili in krepili za boljše čase.

Ti boljši časi za južne Slovane so v resnici prišli. Velika večina uživa že svojo svobodo. Da pa utrdimo svojo svobodo, naj nam bosta vzor sveta brata Ciril in Metod. V njunem duhu delujmo za narodno prosveto. Delujmo z vsemi močmi, da se otrese narod tujih vplivov, da postane samostojen in vedno čvršči v svoji samostojnosti.

Sveta brata Ciril in Metod, naša narodna svetnika, naj bosta simbol jugoslovanske države!

Hočem pa pri tej priložnosti opozoriti še na neko drugo okolščino, ki se pri nas pri vinskih pokušnjah še mnogo premalo uvažuje, in sicer na toploto vin, ki se pokušajo, kajti le pri primerni toploti se izražajo pri pokušnji vina vse tiste njegove dobre lastnosti, ki jih ima. Tozadevne izkušnje veščakov uče, da se da normalno belo vino najboljšo pokušati pri 11°C, normalna črnina pa pri 16°C. Izredno aromatična, bela vina ali pa prvovrstni letniki se tudi pokušajo najbolje pri 16°C. Male razlike v toploti navzgor ali navzdol ne kažejo več pravega značaja vina, posebno pri slabejših vrstah ne, pa tudi ne pri vinih, ki imajo kako napako. Napake se prikrijejo največkrat, če se pokuša prav mrzlo vino.

Primerna toplota pri pokušnji vin je torej činjenica, ki se ne sme prezreti pri določevanju vrednosti vin. V ta namen bi bili priporočljivi mali žepni toplomeri, ki bi jih lahko imela v zalogi Kmetijska družba, kakor ima v zalogi Bernadotov vinometer in druge potrebščine. Vinarski inštruktor Zupanc.

* * *

Novo manufakturno podjetje v Ljubljani. Iz Prage se poroča, da je sklenil g. Vokač, veletrgovec v Ljubljani, pogodbo z več češkimi podjetji ter da bo ustanovil v Ljubljani veliko manufakturno podjetje, katero bo baje financirala Slovenska banka.

Tovarna izdelkov za celuloze se bo zgradila v Krapini na Hrvaškem. Osnovni kapital tega podjetja znaša 100 milijonov kron.

„Delta“ tvornica perila v Ptuj. V Ptuj se je osnovala pod imenom „Delta“ nova tvornica za izdelovanje perila.

Dopisi.

Praznik sv. Cirila in Metoda na ptujskih šolah. Ptujске šole so imele kakor vedno ob takih prilikah skupno službo božja ob 8. uri. Po maši je gimnazijsko dijaštvo odkorakalo v gimnazijo k šolski slavnosti. Ker se je sokolski naraščaj ravno zbiral na gimnazijskem dvorišču, je bil tudi povabljen k tej slavnosti, gimnazijska risalnica je bila nabito polna. Osmošolec Serajnik je predaval Gregorčičevo „Blagovestnikoma“, g. prof. dr. Komljanec je predaval o narodnem pomenu sv. bratov, pevci in pevke pod vodstvom g. prof. Sprachmanna so zapeli: „Pesem koroških Slovencev“, „V mraku“ in „Lepa naša domovina.“ To je bila priprosta in prisrčna domača slavnost.

Zanimivo zborovanje se je vršilo dne 22. maja t. l. od 3. do 5. ure popoldne v šolskih prostorih v Št. Jurju ob Ščavnici. G. nadučitelj Ivanjšič je pozval zastopnike mesta Ptuj ter vseh okrajev, nahajajočih se med sv. Križem pri Ljutomeru do všteti Ptuj, na posvetovanje glede gradnje železniške proge Murska Sobota-Sv. Križ-Ptuj-Krapina. Zbralo se je v šolskih prostorih čez 100 odličnih zastopnikov imenovanih okrajev. Mesto Ptuj sta zastopala g. dr. Senčar in g. dr. Gosak, okraj pa g. glavar dr. Pirkmaier in g. Miha Brenčič. Glavni referat je podal g. inženjer Ljubša, ki je naslikal neobhodno potrebo, da se zveže Murska Sobota s progo preko Ptuj na Krapino. S tem se ustvari prometna žila svetovnega pomena. Vezala bi Gdansko preko Bratislave z Reko. V silno zanimivi debati, ki je trajala skoro 2 uri in katere so se udeležili posebno živahno imenovani naši zastopniki in g. nadučitelj Klemenčič iz Ptuj, so se izrazili vsi govorniki za neobhodno potrebo omenjene svetovne prometne žile. Z zastopnikom Ljutomera so se zborovalci zjediniili na ta način, da pride zanje v poštev le nova proga Ljutomer-Čakovec ter se s tem izloči vsakršna medsebojna zavist in konkurenca. Zborovanje je poteklo v lepem stvarnem razmotrivanju. Konečno se je izvolil odbor, ki je prevzel kot prvo nalogo, da povede deputacijo obstoječo iz 4 gospodov v Beograd, kjer izroči osebno informativne spomenice glede gradnje proge Murska Sobota-Ptuj-Krapina ter zaprosi, da bi se takoj pričela pripravljala dela

za gradnjo te železnice. Natančneje poročamo o teh za nas silno važnih vprašanjih v prihodnjih številkah.

„Stari Petovio.“ Zgodovinsko predavanje o rimski dobi, o takratnih razmerah v Ptuj, o topografiji (krajevno razvrstitev) rimskega Ptuj. Predavanje priredi Muzejsko društvo v Ptuj dne 1. junija t. l. ob pol 21. uri (pol 9.) v gimnazijski risalnici (vhod skozi Dijaški dom.) Predava g. okr. sodnik dr. Vladimir Travner. Vstop prost. Prostovoljna darila v prid Muzejskega društva se hvaležno sprejemajo.

„Straža“ je nakopičila cele kolone laži o našem glavarju g. dr. Pirkmaierju. Pisci teh nizkotnih rožnih vencev infernalno zlobnih lažljivosti so npravne propalice. Naš glavar je vseskozi pošten, skrajno marljiv in sposoben uradnik, ki si je pridobil tekom let ogromnih zaslug. Premoženja ima danes toliko, kot ob prihodu v Ptuj. Na posameznosti še odgovorimo.

Kam gremo v nedeljo, dne 29. maja? Na veselico in tombolo k sv. Lenartu, katero priredijo sv. Lenartčki invalidi ob 3. uri popoldne v gostilni O. Hanželiča v prid revnih šolarjev padlih vojakov. Spored: 1. Tombola. 2. Licitacija. 3. Šaljiva pošta. 4. Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Cvetlični dan v Ptuj dne 22. maja je dosegel svoj namen. Čisti dobiček je 2664 K, čisti dobiček od prireditve v Krčevini je 267 K, vsled tega izreka poverjeništvu splošne organizacije vojnih invalidov v Ptuj vsem darovalcem in udeležencem pri obeh prireditvah, kakor tudi ravnateljici Mladice v Ptuj, gdč. Kopalovi in neumornim deklicam istega zavoda najiskrenejšo zahvalo. Poverjeništvu bo ta znesek razdelilo med najpotrebnejše člane organizacije za birmance. Zato prosí občinske predstojnike, da izdajo potrdila le najrevnejšem, to je onim, ki nimajo svojega posestva.

„Poštenjak in zaslužen mož“ je mariborski „Straži“ Albin Wankmüller, nadučitelj na Bregu pri Ptuj. „Straži“ je „poštenjak“ človek, ki je zanašal nemškutarstvo in odpadništvo k Sv. Duhu v Halozah, človek, ki je rodom Slovenec pri ljudskem štetju svoječasno sebe in svojo družino vpisoval za Nemce; „poštenjak“ ji je tak, ki je postal odkrit „renegat“, da je prišel kot učitelj na nemško šolo v Ptuj; „zaslužen mož“ človek, ki se je udingjal Ornigu in sulferajnu ter je šel kot rojen Slovenec prvi na Breg ponemčevat otroke slovenskih staršev; „mož poštenjak“ je tisti, ki porablja najmanjšo priliko za denunciranje učiteljev, ki se mu ne uklanjajo. — O poštenosti in zaslužnosti so nazori lahko različni, nam tak človek, kakor je Wankmüller, ni ne poštenjak in ne mnogo zaslužen mož. „Straži“ pa je poštenjak in mnogo zaslužen mož gotovo tudi Wankmüllerjev prijatelj in zagovornik, čeprav je ob zadnjih porotniških obravnavah v Mariboru, ko je stal pred poroto „Stražin“ urednik, zavajal porotnike. Z Wankmüllerjem in njegovimi zagovorniki bi se ne pečali, ako bi ti „poštenjaki“ ne imeli poguma v mariborski „Straži“ ravno blatiti tistega gospoda, ki je pripomogel Wankmüllerju, da še vedno sedi na toplem na Bregu kot edini bivši sulferanjski učitelj v vsej Sloveniji. Wankmüller ve sam prav dobro, da je zasluga, da je še učiteljski kruh v naši državi, edinole g. dr. Pirkmaierja kot predsednika okrajnega šolskega sveta ptujskega. In zato zdaj ti napadi! Fej, tako poštejanstvo! „Straži“ pa povemo odkrito in pošteno: Na polje psov in barabskega napadanja ji ne bomo sledili, njenim lažem o dr. Pirkmaierju ne bomo nasproti stavili resnice, ker vsak res pošten človek ve, da so laži. Ker poznamo njega in njegovo delo, ga bomo vzlic tem napadom, v katerih ni črkice resnice, temveč le njeno zlobno zavijanje in vzlic „Stražinim“ psovkam spoštovali tudi še naprej ne samo vsi napredno misleči iz ptujkega vilajeta, temveč tudi pravi poštenjaki iz SLS, pa naj bo to prav ali ne gospodom R., S., Z., W. in drugina, ki pomagajo uganjati „Stražino“ lopovstvo.

Politične vesti.

Koroško vprašanje še vedno ni rešeno. Ministrski predsednik Pašič je v skupščini pojasnil, da se je vlada pri medzavezniški konferenci v Parizu krepko potegnila za to, naj bi na Koroškem Drava postala meja med našo državo in avstrijsko republiko. Saj je na desnem bregu Dravinem večina prebivalstva glasovala za Jugoslavijo. Treba pa je tudi močnejše meje proti Avstriji, nego so Karavanke, zlasti če se Avstrija priključi Nemčiji. In če hočejo zavezniki prisoditi del Šlezije Poljakom, naj isto store tudi s Koroškimi.

Baroška luka. Italijani bi na vsak način radi nas cropali baroške luke, dasi so jo po rapalski pogodbi priznali nam. Sedaj ponujajo Italijani za baroško luko celo, da nas hočejo podpirati pri rešitvi koroškega vprašanja. Ali kdo naj verjame Lahom, da nas bodo zdaj podpirali, ko so pri glasovanju na Koroškem proti nam delali?

Slovanski poslanci v italijanskem parlamentu. V zaslužnjem Primorju je izvoljenih pet slovanskih poslancev. Ti so: dr. Josip Vilfan, dr. Karel Podgornik, Josip Lovrenčič, dr. Ulikse Stanger in Virgilij Šček. Vsi so že dosedaj pokazali velike svoje zmožnosti in neupogljivo vztrajnost v boju za narodne koristi. Kolikor se bo dalo pri Italijanih doseči, bodo ti zastopniki gotovo dosegli.

Italijanske volitve. V italijansko zbornico je izvoljenih: 121 socialistov, 104 liberaralni demokratje in nacionalisti, 109 pristašev ljudske stranke, 48 članov stranke obnove, 21 fašistov, 15 komunistov, 8 revolucionarjev, 5 Slovanov in 4 Nemci. Vladni krogi niso nič kaj zadovoljni z izidom volitev. Pričakovali so, da izgube opozicionalne stranke dosti mandatov, kar pa se ni zgodilo. Zato bo težko dobiti vladno večino, ki bo pa tudi še zelo majhna.

Regent odpotoval za tri tedne. V soboto, 21. maja je odpotoval regent v inozemstvo, Pariz in London. Za čas njegove odsotnosti ga zastopa ministrski svet. Vrniti se misli po sprejeti ustavi. Dasi potuje regent inkognito (nepoznan), se je vendar v Zagrebu in Ljubljani zbralo poleg zastopnikov deželnih vlad in vojaške oblasti dosti občinstva, ki je našega prestolonaslednika živahno pozdravljalo.

Iz naše vlade v Beogradu. Za vojnega ministra je imenovan general Hadžić, komandant IV. armijske oblasti. Ker je šel notranji minister Drašković za nekaj časa na dopust, je prevzel vodstvo notranjih poslov Svetozar Pribičević, minister prosvete.

Zapisega deželnega predsednika. Predno je regent odpotoval, je še v navzočnosti ministra notranjih del Draškovića zapisegel dr.

V. Baltiča, predsednika naše pokrajinske vlade.

Železničarska stavka v Primorju končana. Od nedelje 22. maja dalje je vzpostavljen zopet redni železniški promet med Ljubljano in Trstom, ker so se železničarji vrnili na delo.

Gibanje za priključitev k Nemčiji v Avstriji. Avstrijski Nemci se hočejo čimpreje spojiti z Nemčijo. Izvesti hočejo glasovanje za priključitev. Vodstvo prevzemo politične stranke. Vlada kot taka se v glasovanje ne bo vtikala, de se ne zameri antanti. Ljudska volja bo najbrže močnejša od vladine. Priključitev Avstrije pa zanima tudi sosedne države.

Vodstvo Demokratske stranke. Demokratska stranka si je izvolila na posebni seji svoj glavni odbor. Slovenske demokrate zastopa v tem odboru dr. Gregor Žerjav.

Protievropejski nemiri v Egiptu. V velikih mestih Egipta so izbruhnili nemiri. Angleške čete so vzpostavile mir. Ubitih je več oseb. V Aleksandriji so domačini napadli angleške vojake. Položaj v Aleksandriji je resen. Vest, da je Grk ubil domačina, je povzročil napad na druge Evropejce. Streljali so vso noč. Žrtev je mnogo. Množica je razbila izložbena okna evropskih trgovin. Evropejci so pobegnili h krajnim oblastvom in zahtevali varstva ali pa dovoljenje, da bi se mogli sami varovati. Streljanje se nadaljuje. Pogorelo je mnogo prodajalnic. Pri nemirih predzadnjo noč je bilo ubitih pet Evropejcev, ranjenih pa 72. Nemiri so trajali do večeraj opoldne.

Razno.

Državna klasna loterija. Prečitajte današnji oglas „Mednarodne banke o. d.“ Zagreb, Nikolićeva ul. 7. in naročite si željeno številko pravočasno, dokler ni razprodana.

Električni tok. Ker se ljudje jako zanimajo za to, ali dobimo električni tok ali ne, naznanjamo, da bo sklicano zborovanje vseh zastopnikov okrajev in mest na progi Maribor-Ptuj-Ormož-Varaždin v to svrhu, da se bo dognalo natančno, kako bi se dala električna moč najceneje dobiti in napeljava čim prej izgotoviti. Za to zadevo sta potrebna vsestransko razmotrivanje in dogovor.

Tobačna industrija v Čehoslovaški republiki je kaj lepo razvita. Tam je 19 tobačnih tovarn, v katerih se izdeluje letno pet milijard svalčic, pol milijarde cigar in cez sedem milijonov kilogramov raznovrstnih tobačnih vrst. Na vsakega kadilca pride potemtakem okoli na leto 2000 cigaret (svalčic), 200 cigar in še cez 2 kg tobaka. In vendar se je tudi tam čutilo pomanjkanje duhana ter se je vršila prodaja istega do nedavnega časa še — na karte.

Lastno hčer je ubil na Stranjah pri Kamnika čevljar Štirn. On je znan nasilnež, pred

Našlo se je dne 17. t. m. zvečer na Dravskem obrežju pri Sv. Janžu Dr. p. okrog 65 let staro žensko truplo. Utopljenka je srednje velikosti, okroglega obraza, dobro rejena, ima dolge kostanjeve, sivo mešane lasi in pod nosom majhne črne brke. Na sebi ima črno krilo, moder jopič in črno površno suknjo, suknjene čevlje ter zlat poročni prstan.

Namesto venca na grob blagi pokojnici g. Antoniji Kolarič, poštni oficijantiji, podari poštno osobje v Ptujju za Jug. Matico 202 K.

Velik živinski sejem v Ptujju se vrši v torek, dne 7. junija t. l.

Zadnji „Jugoslaviji“ in „Straži“ radi nedeljskega vlaka in nesreče z avtom odgovorimo radi pomanjkanja prostora prihodnjič.

Ptujski Sokol opozarja na svoj majniški dan v nedeljo dne 29. t. m. Popoldne nastop dece in naraščajev ob 15. uri na igrišču, zvečer ob pol 21. uri članov in članic v Društvenem domu. Vstop prost — prstovoljne prispevke se hvaležno sprejema.

Iz Krčevine pri Ptujju. V naši občini, kjer se je posebno v zadnjih letih pred prevratom nemškutarija prav bujno razvijala, je bilo pri občinskih volitvah za odbornike izvoljenih deset zanesljivo narodnih mož, ter je bil dne 22. maja t. l. izvoljen za župana vedno narodno zaveden posestnik g. Martin Erjavec. Povodm volitve župana je izrekel nanovo izvoljeni obč. odbor dosedajnemu gerentu Francu Vrablu, ki je županske posle vodil cez dve leti z veliko požrtvovalnostjo, ki pa na noben način ni hotel prevzeti zopet kakega mesta v občinskem starešinstvu, svojo najtoplejšo zahvalo in priznanje za njegov trud; g. Franc Vrabl pa je povrh tega daroval za občinske ubožce v Krčevini 560 K, za kateri velikodušni čin mu gre posebna zahvala. Vprašanje prvih občinskih volitev v naši državi je torej za občino Krčevino polvoljno rešeno.

Ormož. Županom je izvoljen demokrat, notar dr. Fr. Strelec. Tudi občinski svetovalci so sami demokrati. Klerikalci so grdo pogoreli.

Ljutomer. Županom je izvoljen tovarnar in posestnik g. Viktor Kukovec, znani narodnjak in odličan gospodarski strokovnjak.

Polenšak. Pri nas smo v vseh treh občinah naše fare pomedli s klerikalizmom. Povsod so zmagali napredni kmetje. Žalost med klerikalci je velika.

„Ljubljanski veliki sejem.“ Vse stranke, katere nameravajo postaviti na prostoru „Ljubljanskega velikega semnja“ lastne paviljone, se prosijo, da se naj takoj zglasijo pri gospodu arhitektu Costaperaria pri Obratnem ravnateljstvu Južne železnice, II. nadstropje v belgijski vojašnici, kateri jim bo dal vse potrebne podatke.

Čitajte in razširjajte „Ptujski list.“

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptujju.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah in v Brežicah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3 $\frac{1}{2}$ % brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3 $\frac{3}{4}$ % čistih.

Daje trgovske in aprovizijske kredite. ∴ Izvršuje vse bančne transakcije. ∴